MALTA

TRIBUNAL GHAL TALBIET ZGHAR

GUDIKATUR DR.
GRETA MIFSUD

Seduta ta' l-1 ta' Frar, 2010

Talba Numru. 913/2006

Ronald Urpani

vs

Dr. Joe Zammit Tabona

It-Tribunal,

Ra l-Avviz tal-attur fejn talab lill-konvenut jigi kkundannat ihallsu s-somma ta' hames mitt lira Maltin (Lm500), ekwivalenti ghal elf, mija u erbgha u sittin Euro u disgha u sittin centezmi (€1,164.69), *ossia* ammont iehor verjuri li jista' jirrizulta f'dawn il-proceduri rapprezentanti valur ta' hsarat u danni kkagunati fil-vettura tal-attur inkluz *loss of use* meta xi gebel jew materjal iehor waqghu ghal fuqha mill-fond ta' residenza tal-konvenut. Bl-imghaxijiet legali dekorribbli mid-data ta' dan l-Avviz u bl-ispejjes kontra l-konvenut.

Ra r-risposta tal-konvenut li eccepixxa illi t-talba attrici ghandha tigi michuda ghax diretta hazin u

subordinatament u minghajr pregudizzju hija nfondata fil-fatt u fid-dritt.

Illi l-konvenut mhux il-proprjetarju tal-fond minn fejn qed jigi allegat li waqghet gebla fuq il-vettura tal-attur f'Tas-Sliema. Il-gebla ma setghetx waqghet "mir-residenza tal-konvenut", kif tghid it-talba, ghax il-konvenut joqghod San Giljan u mhux f'Tas Sliema.

Minghajr pregudizzju ghas-suespost, il-konvenut qatt ma awtorizza x-xoghol *de quo,* qatt ma ra l-vettura *de quo*, qatt ma ra l-hsara allegata, qatt m'approva xejn fejn gie mitlub jaghmel dan u lanqas il-Pulizija ma qatt kelmitu dwar l-incident, formalment jew informalment; kollox jidher li sar unilateralment u *ad insaputa* tal-konvenut - *res inter alias acta* - u allura l-konvenut zgur mhux tenut jirrizarcixxi lill-attur.

Ra x-xhieda tal-attur Ronald Urpani, li jispjega li kien is-sid tal-vettura tal-marka Saab li kienet igib in-numru ta' registrazzjoni URP 012. Fil-kaz in kwistjoni kien ipparkja l-vettura tieghu quddiem il-bieb tad-dar tieghu, fejn kien hemm il-*yellow lines* u kien hallieha hemm ghal xi jumejn (2).

Meta kien mar wara jumejn sabiex juza l-vettura, sab li kien waqghet parti tal-gallerija ta' dar fil-vicinanzi fejn kienet ipparkjata l-vettura.

Kien ghamel rapport ghand il-Pulizija kif ukoll kien qabbad *Surveyor*, certu Philip Attard, li hejja s-*survey report*. Kien hallas sitta u ghoxrin lira Maltin (Lm26), u cioe' ekwivalenti ghal sittin Euro u sitta u hamsin centezmu (€60.56) lil Attard.

Kien hawn li tkellem mal-konvenut, li kien infurmah, anke permezz ta' ittra, li l-proprjeta' ma kienitx qed tigi amministrata minnu, izda minn uliedu. Sa fejn kien jaf, ir-residenza tal-konvenut kienet f'San Giljan, mhux ta' Sliema, fejn sehh l-allegat incident.

Jikkonferma wkoll li l-konvenut kien diga’ jaf b’dan l-incident ghaliex kienu avzawh xi nies, waqt li hu kien imsiefer.

Ra li b’digriet tieghu tat-12 ta’ Frar, 2009, it-Tribunal kien ordna li jigu kjamati fil-kawza ulied il-konvenut Andrea u Raffaela Zammit Tabona, u dan ghaliex il-proprjeta’ kienet ghaddiet ghandhom permezz ta’ wirt.

Ra l-atti u d-dokumenti esebiti.

Ikkunsidra

Illi li qed jigi kkunsidrat hija l-eccezzjoni ta’ preskrizzjoni mqajjma mill-kjamati fil-kawza, kif ukoll marbuta maghha hija l-eccezzjoni tal-konvenut, li qatt ma seta’ jinzamm responsabbli, ghaliex il-fond mertu tal-kawza odjerna, ma kienitx proprjeta’ tieghu, izda kien parti mill-wirt ta’ Mary Zammit Tabona li thalliet lill-kjamati fil-kawza.

Il-konvenut esebixxa testament *unica charta* li sar bejn il-konvenut u martu, datat 28 ta’ Novembru, 1988, fejn hallew lil xulxin uzufruttwarji tal-assi ereditarji, filwaqt li nnominaw bhala eredi universali u padruni assoluti tal-assi ereditarji taghhom lin-neputijiet Raffaella u Andrea Zammit Tabona.

Gie sottomess, li l-mara tal-konvenut kienet mietet fit-3 ta’ April, 2006, ghalkemm fl-ebda stadju ma gie pprezentat ic-certifikat tal-mewt taghha.

Dan jistabilixxi li l-proprjetarji tal-fond in kwistjoni, effettivament mhux il-konvenut, izda l-kjamati fil-kawza, u ghalhekk gustament intalab li jiffurmaw parti mill-kawza u dan ghal finijiet tal-integrita’ tal-gudizzju.

Il-konvenut irrileva wkoll li din il-proprjeta’ kienet proprjeta’ parafernali ta’ martu, l-ittra li baghat lill-attur a fol 22 tal-process, izda ma jirrizultax lit-Tribunal li dan huwa minnu, ghaliex fil-kuntratt ta’ akkwist tat-30 ta’ Novembru, 1957, ippubblikat fl-atti tan-Nutar Dr. George Bonello Dupuis jidher li Mary Zammit Tabona, kienet diga’ zzewwget lill-

konvenut meta kienet akkwistat l-*utile* dominju perpetwu ta' blokk ta' appartamenti numru 20, Point Str, Sliema.

Preskrizzjoni

Il-kjamati fil-kawza eccepew illi l-azzjoni hija preskritta ai termini ta' l-Artikolu 2153 tal-Kap. 16 tal-Ligijiet ta' Malta u din hija l-preskrizzjoni ta' sentejn ghaliex hemm talba ta' danni minhabba allegat incident fejn waqa' materjal mill-fond tal-konvenut u ghalhekk il-hsarat ma jirrizultawx minn reat.

L-azzjoni nfethet it-12 ta' Ottubru, 2006 u l-kjamati fil-kawza gew notifikati bl-Avviz fl-24 ta' Marzu, 2009 u ghalhekk il-perjodu ta' sentejn kien ghadda u ghalhekk it-Tribunal jiddeciedi li l-azzjoni hija preskritta fil-konfront tal-kjamati fil-kawza.

Jibqa' ghalhekk sabiex jigi determinat jekk il-konvenut kienx responsabbli ghal dawn l-allegati hsarat, meta ma kienx sid tal-fond, mertu tal-vertenza odjerna.

Skont it-testment *unica charta* li kellu ma' martu, kienu hallew lil xulxin uzufruttwarjii tal-assi ereditarji taghhom. Peress li kien baqa' haj u martu mietet, ghandu jigi stabbilit, jekk bhala uzufruttwarju jidholx responsabbli ghal allegat hsarat.

Bhala uzufruttwarju ghandu biss jedd ta' tgawdija tal-proprjeta' li tappartjeni lil haddiehor f'dan il-kaz, uliedu, izda l-istess konvenut jikkonferma li ma kienx joqoghod hemmhekk.

Madanakollu, huwa uzufruttwarju jidhol ghal dan id-dritt fuq hwejjeg fl-istat li jsibhom u ghandhom jirritornahom fl-istat meta jispicca dan l-uzufrutt, hlief li jibqa' responsabbli ghal hsarat li jigu kkagunati b'tort tieghu, ossia li ma jezercitaw dik il-prudenza u hsieb ta' missier tajjeb tal-familja.

Dawn l-obbligi huma riflessi sew fil-Ligi u inoltre taht id-disposizzjonijiet ta' "Delitti u Kwazi-Delitti" hemm stipulat illi:-

"1029. Kull hsara li tigri b'accident jew b'forza magguri, ibatiha fin-nuqqas ta' disposizzjoni espressa tal-Ligi li tghid il-kuntrarju, dak illi fuq il-persuna jew il-beni tieghu tigri l-hsara.

1030. Kull min jaghmel uzu ta' jedd tieghu fil-qies li jmiss, ma jwegibx ghall-hsara li tigri b'dan l-uzu.

1031. Izda, kull wiehed iwiegeb ghall-hsara li tigri bi htija tieghu.

1032. (1) Jitqies fi htija kull min bl-eghmil tieghu ma juzax il-prudenza, id-diligenza, u l-hsieb ta' missier tajjeb tal-familja.

(2) Hadd ma jwiegeb, fin-nuqqas ta' disposizzjoni espressa tal-Ligi, ghall-hsara li tigri minhabba nuqqas ta' prudenza, ta' diligenza jew ta' hsieb fi grad akbar.

1033. Kull min, bi hsieb jew minghajr hsieb li jaghmel deni, ghax ikun irid jew b'nuqqas ta' diligenza, ta' prudenza, jew ta' hsieb, jaghmel jew jonqos li jaghmel xi haga li biha jikse xi dmir impost mil-Ligi, hu obbligat ghall-hsara li tigri minhabba f'hekk."

L-attur qed izomm lill-konvenut responsabbli ghall-hsara li garrab fil-karooza tieghu, u dan allegatament minhabba li waqa' xi gebel mill-gallarija tal-konvenut.

L-oneru tal-prova kienet tinkombi fuq l-attur sabiex jipprova illi kien hemm nuqqas ta' diligenza jew prudenza da parti tal-konvenut jew li l-istess konvenut ma kienx uza l-jedd tieghu ta' uzufruttwarju fil-qies li tirrikjedi l-Ligi.

Mill-provi migubra qatt ma ssemma f'liema stat kienet tinstab din il-gallarija, jekk kienitx fi stat hazin jew li ma kienx hemm sinjali ta' manutenzjoni regolari, jew sahansitra li l-istess gallarija kienitx tirrapprezenta perikolu

ghal terzi minhabba li ma kienetx fi stat tajjeb. Dan kollu ma rrizultax, jew ahjar ma giex ppruvat, fl-ebda stadju tal-provi. Anzi, lanqas sar l-icken accenn ghall-istat tal-gallarija, hlief li kienu waqghu xi gebel.

Tenut kont ta’ dawn il-fatti, l-ipotesi hija li dawn waqghu accidentalment u mhux necessarjament tort tal-konvenut u ghandu jkun l-istess attur li ghandu jbati dawn l-ispejjes ladarba naqas li jipprova l-kaz tieghu.

Ghal dawn il-motivi, it-Tribunal jaqta’ u jiddeciedi billi jichad it-talbiet attrici, bl-ispejjes kontra tieghu.

< Sentenza Finali >

-------------------------------TMIEM-------------------------------